

YERÇEKİMLİ KARANFİL

Edip Cansever (1928–1986) İstanbul’da doğdu. İstanbul Erkek Lisesi’nden mezun olduktan sonra girdiği Yüksek Ticaret Okulu’ndaki öğrenimini yarıda bırakarak babasının Kapalıçarşı’daki dükkânında ticarete başladı ve 1976 yılına kadar anti-kacılık yaptı. Turgut Uyar ve Cemal Süreya ile birlikte “İkinci Yeni”nin öncü şairleri arasında anılan Cansever’in ilk kitabı *İkinci Üstü* (1947), henüz 19 yaşında bir delikanlının, dünyayla ilk karşılaşmasının, tanışmasının ve ilk itirazlara yeltenişinin izlenimlerini dile getirir. Yer yer acemicedir ama alttan alta, akacağı derin ve geniş yatağın ilk işaretlerini taşır. Sonraki ikinci kitabı *Dirlik Düzenlik* (1954), büyük ölçüde “Garip Şiiri”nin etkisinde kalsa da, şairin daha sonra İkinci Yeni’ye ulanacak şiir yaklaşımının ilk ipuçlarını verir; bu kitapta yer alan “Masa da Masaymış Ha” adlı şiir, Türk şiirinin en çok bilinen şiirleri arasında yer alacaktır. Dilini olduğu kadar konularını, yöneliş ve tercihlerini de bulduğu kitap olan *Yerçekimli Karanfil* (1957), “bireyin yalnızlığı ve yabancılığının güdülediği sonsuz arayış çabası” biçiminde özetlenebilecek Cansever şiirinin temellerini atar; ve aynı izlek, “dramatik şiir”in ayrı ayrı ustalık örnekleri olan *Umutsuzlar Parkı* (1958), *Petrol* (1959), *Nerde Antigone* (1961) ve *Tragedyalar* (1964) ile sürer. *Çağrılmayan Yakup*’la (1969) başlayan sol siyasal eylemlere duygusal ve düşünsel planda katılışın şiirleri, *Kirli Ağustos*’ta (1970) çeşitlenerek sürdükten sonra, *Sonrası Kalır*’la (1974) destansı boyutlar kazanır. *Ben Ruhi Bey Nasılım* (1976) ve *Sevda ile Sevgi* (1977), toplumsal planda yaşanan “yenilgi”nin ardından yeniden bireysele dönüştür; ve *Şairin Seyir Defteri* (1980), *Bezik Oynayan Kadınlar* (1982), *İlkyaz Şikâyetçileri* (1984), *Oteller Kenti* (1985) adlı kitaplar, bu “içe kapanış”ı evrensel yalnızlık planında kavrayışın şiirlerini bir araya getirir. *Yerçekimli Karanfil* ile 1958 Yeditepe Şiir Armağanı; *Ben Ruhi Bey Nasılım* ile 1977 TDK Şiir Ödülü; ve *Yeniden* adlı toplu şiirleriyle Sedat Simavi Vakfı Edebiyat Ödülü bulunan Edip Cansever’in yayımlanmamış şiirleri *Gül Dönüyor Avucumda* (1987) adlı kitapta toplanmıştır.

Edip Cansever'in
YKY'deki kitapları:

- Sonrası Kalır – Bütün Şiirleri (iki cilt, 2005)
Şiiri Şiirle Ölçmek – Şiir Üzerine Yazılar,
Söyleşiler, Soruşturmalar (2009)
Öncesi de Kalır (Kitaplarına Giremeyen Şiirler) (2009)
Ben Ruhi Bey Nasılım (2016)
Yerçekimli Karanfil (2017)

- Doğan Kardeş:**
Gelmiş Bulundum – Seçme Şiirler (2008)

EDİP CANSEVER

Yerçekimli Karanfil

Şiir

YAPI KREDİ YAYINLARI

Yapı Kredi Yayınları - 4842
Şiir - 356

Yerçekimli Karanfil / Edip Cansever

Kitap editörü: **Burcu Uğuz**

Kapak tasarımı: **Nahide Dikel**
Kapak görseli: **Orhan Peker**
Sayfa tasarımı: **Mehmet Ulusel**
Grafik uygulama: **Akgül Yıldız**

Baskı: Promat Basım Yayım San. ve Tic. A.Ş.
Orhangazi Mahallesi, 1673. Sokak, No: 34 Esenyurt / İstanbul
Sertifika No: 12039

1. baskı: Yeditepe Yayınları, 1957
YKY'de 1. baskı: İstanbul, Nisan 2017
ISBN 978-975-08-3963-4

© Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık Ticaret ve Sanayi A.Ş., 2015
Sertifika No: 12334

Bütün yayın hakları saklıdır.

Kaynak gösterilerek tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık Ticaret ve Sanayi A.Ş.
Kemeraltı Caddesi Karaköy Palas No: 4 Kat: 2-3 Karaköy 34425 İstanbul
Telefon: (0 212) 252 47 00 (pbx) Faks: (0 212) 293 07 23
<http://www.ykykultur.com.tr>
e-posta: ykykultur@ykykultur.com.tr
İnternet satış adresi: <http://alisveris.yapikredi.com.tr>

Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık
PEN International Publishers Circle üyesidir.

İçindekiler

YERÇEKİMLİ KARANFİL

- 9 • Ey
- 12 • Kesin
- 13 • Aaaa
- 14 • Aşkın Radyoaktivitesi
- 17 • Yangın
- 21 • Var Var
- 24 • Yerçekimli Karanfil
- 26 • Güneşin Yazdığı
- 28 • Tüfekkk
- 30 • Güzel Atomların Yaptığı Ayak
- 32 • Anahtar Deliği
- 36 • Alüminyum Dükkân
- 38 • Horozla Merdiven
- 39 • Dolgun
- 42 • Buz Gibi
- 44 • Kaybola

BAKMALAR DENİZİ

- 51 • Gözlerim
- 52 • Gözleri
- 53 • Bakmalar Denizi
- 56 • Uyanınca Çocuk Olmak
- 59 • Borazan
- 61 • Altın Ayak

Yayın Notu: Edip Cansever'in *Sonrası Kalır I – Bütün Şiirleri* kitabının içinde yer alan bu kitap yayına hazırlanırken, 1957 yılında Yeditepe Yayınları'nca yapılmış ilk baskısı esas alınmıştır. Yazarın yazım tercihleri olduğu gibi korunmuştur.

Yerçekimli Karanfil

EY

Bu böyle kimin gittiği? sen dur ey!
Belki de ellerimiz mi? biraz ince, biraz da çok kelimeli!
Bu sanki niye durduğumuz mu? açıkken sevişme bölgeleri
Ay, pencere, göz! siz git ey!

Kim bilir neyi saldığımız bu da; yalnızlığımız gel
Yırtıcı kuşları mı gözlerimizin? onlar mı bu sürüyen?
Yoksa onlar mı işte seninle sevişme biçiminde?
Oysa sevgimiz yerde; kara sevda sen uç ey!

Sen usul, ben yavaş, kime yaraşır bu sessizlik?
Kim biner bu gemiye insandan kıyıları yapılrken
Yetmez mi dalgası vursundu azıcık gözlerimize
Gözlerin gözlerime; siz bak ey!

Şu sen de olmasan insan çıldırarak mı?
Hiç yoktan bir yerlere mi gidecek belki?
Olsun neresi olursa, git karanlık ama git
Gecemizde duranı sen kal ey!

Benim, bu çok elli, bu çok gözlü delişmen
Çok bildim sana yaraşır olmayı günlerce
Şunu sevdim, şuna özendim, şununla yetindim sonunda
Ben miyim şimdi nerede? ben çok ey!

KESİN

Gözlerim bir balığın onu tutma denizlerinde
Gözlerim bir balığın.
Bir balık ellerimde,
Balıktan bir göz ellerimde;
Kırpiksiz, tuzlu, kesin
Bakışları günlerce.

Aaaa

Bir süleyman gördüm hiçbir yanı kımıldamıyor
Oturmuş bir iskemleye
Pek de oturmuşluğu yok iskemle ayaksız
O nasıl şey, bu adam soyut mu ne?
Baksan bir ilgisi var elleriyle
Uzamış, uzamış, uzamış doğrusu elleri
Sevmeye domuzlanıyor gittikçe
Konuştum konuşmuyor
Dürttüm dürtülmüyor
Kızdım, bir bıçak salladım karnına
Aaaa!
Yok yahu bana mısın demiyor.

Şaşırdım, yokladım kendimi iyice
Bir çağ mı değiştik sabah sabah ne?
Artık ölüm insanlardan olmuyor..

AŞKIN RADYOAKTİVİTESİ

Aşkı duydum mu bir başıma kalıyorum
Kasıklarımı ovuyorum bir güzel
En küçükleri var ya ayak parmaklarımin
İlk peşin onları görüyorum.

Bir çelik mavisi damar tam da çenemin üstünde
Çoğu zaman gün ışığında seçtiğim
Tıp tıp atıyor yüzümün kenarcığında
Saçlarım kapkalin geliyor elime.

Gündüzün, ama tam gündüzün oluyor bu iş
Kirlerim, pis kokularım belliyken iyice
Soluyup dururken, bir şeyler geçirirken aklımdan
Uzanıp kalıyorum tâ pencerenin dibinde.

Yukarıyı düşünüyorum, bir aşağı katta oluşumdan
Dört duvar, bir buz dolabı, naylona benzer bir gök
Bütün o zehir gibiliği soğumuş şeylerin
Anlıyorum bir aşk akımıdır dolanıyor üstümde.

Durmadan aşlanıyorum ama hep böyle
Karanfiller gibi taze omzum, dizlerim, ayaklarım
Toplanıp gidiyor derken o deli fişek şey
Gün gibi parlıyor tırnaklarım.

YANGIN

Dışarı çıkıyorsanız dikkat! çiçeklerle karşılaşmayın
Ya da koklamayın onları, iyisi mi, yüzünüzü örtün şapkanızla
Ya da düşünmeyin hiç, ben bakın öyle yapıyorum
Neden diyeceksiniz? insandaki sevgiliyi eskitiyor bu çiçekler
Güneşe benzetiyorlar adamı, masaya vurmuş koyun butlarına
Pek tuhaf! ben de sahanda yumurtayı kıskanırım...

Beni seviyorsanız dikkat! köşe başındaki camcıya sorun
O ne derse doğrudur, dalga geçmeyin adamlar
Üstelik beni sevmek haşlanmış pirinçleri beyazlatır. Günaydın!
Sabahlarınız gibidir beni sevmek, horozun renkleri gibidir
Beni sevdiniz mi? yangındır artık parmaklarımız.

Sizi görmüyor muyum dikkat! trenlere çikolata yediriyorum
Bunu her zaman yapıyorum akılla oynamak yani
Öyle trenler var ki, insanı şımartıyor;
Çıkıp kuruluyorum pencere yanına gel keyfim gel
Gidip duruyorum böylece, adımı bileceksiniz; çok ülkeli adam
Üstelik daha kalkma saati gelmeden trenlerin...

Sokağa dökülüyorsam dikkat! bu da doğrudur oldukça
Bir kanunu vardır belki; ya su içmişimdir ya da yıkamışımdir yüzümü
Ya su kovalarına bakmışımdir çok çok
Olmıyacak şey mi? niye bakmıyayım denizlere
En akıllı tarafımdir balıkla deniz tutmak.

Bir cümle tuhafsa dikkat! pek tuhaftır insanın tırnak çıkardığı
Sonra da boyadığı, ne demeli sonra da kestiği
Korkum yok; ben güpegündüz rakılar boğazlıyorum
Gözlerimi batırıyorum istakozlara
Oh ne güzel! şişenin de bir anlamı oluyor böylece
Kim konuşuyor? ben konuşmuyorum.

Bir gün çok yürürseniz dikkat! sinekler şehirde kalıyor
Bütün taşıtlar paslanıyor ayrıca
Pencereli yıldız, misafirli oda; bol bol öttürüyorsunuz onları
Çünkü kırlara çıkıyorsunuz, şemsiyenizi bırakın ayıp!
Bana parmağınızdaki çiçekleri gösterin.

Bir yere kapanyorsanız dikkat! yanınızda olsun elleriniz
Kim ne der? bakındı işte durmadan ellerinize
Dünyayı dolaşan damarlar içinde.
En kemikli taraflarıyla zencileri döversiniz
En kirli yerleriyle çat kapı fakir mahalleleri
Ayıptır yani insan elini temiz tutmalı biraz.

Bir gün ölümü beğenmiyecekseniz dikkat! ölmeyin kolayla
Kadınlara sarkıntılık edin, hoş giden bardaklar satın alın
Ya da bir aptalın yalnızlığını seçin; çiçekler sulamakla olsun bu
Tıkır da tıkır işleyen apartmanlar vardır ya, sakın ha!
Ya da her sabah
Göge bir yüz metre kollarınızla..

VAR VAR

Yok denecek bir şey ama var var
Yılan yılan çinkoya mavi
Damın altında kaç sıra tuğla eksik eksik
Niyedir bilmiyorum pencere koysak mıydı adını?
Bir ördek, bir keçi yavrusuyla dışarı
Gebe karnıyla bir kadının
Güneşin döndüğü tepsiye vurmuşlukla
Vay! çiçekleri, kedileri bakmak bakmak yapan elim
Nedendir bilmiyorum ellerim tutsak mıydı?

Bizi bir pencere gösteriyor ama gösteriyor,
Işıklar sırtımıza vurmuşlukla
Vay ışıklar vay! hep birden çinkoya mavi,
Akıntısı aya doğru uzanan
Bir komşum var kesin gözlü, uzağa baktıkça rahat
Bana ay diye yutturdu pembecikleriyle bir kızı
Onunla birlikte yatıyoruz şimdi
Onunla birlikte kılların uzunluğu
Aramızda bir odada olmaktan başka neyimiz var?
Yok denecek bir şey ama var var

Vay! Mendili drtlere katlayıp cebine koyan ben
Çok ağrıyan yerlerim pembeye mavi
Bir gün üç kişi tam pıçakla çekip alacaklar
Bilirim ondan öyle ne ağrı, ne sızı
Aklıma damların üstünde koşmak, koşmak
Bu uçanlar serçe cıva gibileri serçe
Gittikçe unuttum o kadar insan sevdim de;
Çekik gözlü, kıvrıkcık saçlı, düz beyaz yüzlü o kadar
Diyorum elleri nerde? Benimkisi bu bu..
Hani o büyücek sevgiler? Şimdi de yok mu?
Yok denecek bir şey ama var var...

YERÇEKİMLİ KARANFİL

Biliyor musun? az az yaşıyorsun içimde
Oysaki seninle güzel olmak var
Örneğin rakı içiyoruz, içimize bir karanfil düşüyor gibi
Bir ağaç işliyor tıklar tıklar yanımızda
Midemdi, aklımdı şu kadarcık kalıyor.

Sen o karanfile eğilimlisin, alıp sana veriyorum işte
Sen de bir başkasına veriyorsun daha güzel
O başkası yok mu? bir yanındakine veriyor
Derken karanfil elden ele..

Görüyorsun ya bir sevdayı büyütüyoruz seninle
Sana değiniyorum, sana ısınıyorum, bu o değil
Bak nasıl, beyaza keser gibisine yedi renk
Birleşiyoruz sessizce.

GÜNEŞİN YAZDIĞI

Alıştık bakıvermeye, az şey mi balkonda deniz
Son gözlerimizi harcadık, en çok da güneşin tuttuğu
Sırası gelmişken söyleyelim de
Biz onunla güneşi, suyu aşka çeviriyoruz
Bana uzun mu uzun portakal dilimlerini anlatıyor
Duvarları boyatıyor her sonbaharda
Şimdiyse ne yapalım? bilemiyoruz.

Saçlarla gözleri kesiyoruz makaslar konusunda
Ayağa kalkıyoruz ayağa gece gündüz
Her elde bir gökyüzü var ağılyacağımız geliyor bir türlü
Çocuklar bekleme yapıları gibi sokaklarda
Biz ki çok alımlı bir balkonu olan
Sarkarak dışarıya
Bunca olanlara bakar gibisine belki
İnsanda bir türkü var onu çıkarıyoruz.